

вітамінів А і Е, та препаратів селену, а в деяких випадках доцільно застосовувати і гормональні препарати для більш активного прояву самками повноцінного і синхронного статевого циклу, що забезпечить високі показники запліднення і багатоплідності свиноматок.

Література.

1. Харенко М.І., Хомин С.П., Краєвський А.Й., Стефанік В.Ю., Харенко А.М., Вощенко І.Б., Чресницька В.А., Чекан О.М., Мусієнко Ю.В., Салецька О.В., Черненко А.А., Гребеник Н.П., Пономаренко В.П. Фізіологія, патологія та біотехніка відтворення свиней//. – Видання 2-е перероблене і доповнене Суми: Козацький вал, 2010. – 412 с.

2. Левин К.Л. Физиология и патология воспроизводства свиней. – М.: Росагропромиздат, 1990. – 255 с.

3. Гончаров В.П., Якимчук И.Л., Карпов В.А. Акушерская помощь при опоросах. – М.: Россельхозиздат, 1979. – 63 с.

4. Харенко М.І., Харенко А.М. Сучасний стан та перспективи відтворення в галузі свинарства України // Зб. наук. праць Луганського НАУ. - Луганськ, 2006 - № 63 /86. – С. 209-212

5. Харенко А.М. Параметри прояву статевого циклу та морфометричні показники яєчників у ремонтних і основних свиноматок // Вісник Сумського НАУ. - Суми, 2006. -№1-2 (15-16).- С. 197-204

6. Харенко А.М. Методи інтенсифікації відтворної функції у ремонтних і основних свиноматок // Автореф. дис.... канд. вет. наук :16.00.07. – Львів, 2007. -20с.

УДК 619:618 . 7:636 . 4:616-07.

Харенко М.І., Чекан О.М., Костюченко В.І.

ДОБОВА, ПОМІСЯЧНА ТА ВІКОВА ДИНАМІКА ЗАТРИМКИ ПОСЛІДУ У СВИНОМАТОК З УРАХУВАННЯМ ПОРИ РОКУ

Сумський національний аграрний університет

Рецензент – кандидат сільськогосподарських наук, доцент Кот В.С.

Ключові слова: опорос, затримка посліду, стадії родів

Постановка проблеми у загальному вигляді.

При опоросі за характером перейм і потуг, а також з урахуванням змін, які відбуваються в органах статеві системи розрізняють три стадії родової діяльності: підготовчий або стадія розкриття шийки матки, виведення плодів або родова стадія та послідова або стадія відокремлення послідів. Послідовий період розпочинається з моменту народження останнього поросяти (або одночасно з виведенням плодів) і закінчується видаленням із порожнини матки останніх плодкових оболонок та залишків навколоплідної рідини. [1]

Враховуючи багатоплідність самок даного виду тварин, у свиноматок патологічні роди (опорос) – явище, яке зустрічається досить часто. Особливо звертає на себе увагу патологія третьої стадії родів, тобто затримка посліду внаслідок якої у великої кількості свиноматок виникає післяродова патологія і, особливо – це післяродовий ендометрит на тлі якого самки протягом довгого часу залишаються неплідними, передчасно вибраковуються, що впливає безпосередньо на інтенсивність і строки їх використання у господарстві [1].

Зв'язок проблеми з важливими науковими чи практичними завданнями.

Довготривалість господарського використання свиноматок досить часто є низькою. Аналіз результатів різних

досліджень показав, що в середньому половина всіх свиноматок вибуває із стада після перших трьох опоросів. Причиною цього є проблеми, які зв'язані з розладами відтворної функції свиноматок.

Матеріали статті є фрагментом дисертаційної і науково-дослідної роботи кафедри акушерства за науковою тематикою «Система комплексних заходів з профілактики і ліквідації неплідності і яловості корів і свиней, (номер державної реєстрації 0108U005029).

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. Досить сильно різняться в літературі дані щодо фізіологічної тривалості послідового періоду. Так, послідова стадія у нормі може продовжуватися 0,5–1 годину [6], 3 години [2], до 3 годин [4], 15–180 хвилин [3], та в середньому дорівнює 2 години 47 хвилин. При розміщенні в рогах матки мацерованих і муміфікованих плодів, посліди виділяються в декілька прийомів, частково ще в стадію виведення плодів, що характерно також і для малоплідності. У 38,6 % свиноматок посліди виділялися в декілька прийомів (2–7), частково ще в стадію виведення плодів, при цьому в один прийом, як правило, виділялися декілька послідів, злиплих один з одним своїми кінцями. У 33,3 % свиноматок посліди виділялися після виведення поросяти у 2 прийоми, двома комплектами, а у 28,1 % свиноматок посліди виділялися також у декілька прийомів – 3–8, аналогічно, як і в першому випадку (38,6 %), а не після виведення всіх поросят. Тривалість послідового періоду, за даними вищезгаданого автора, у свині може коливатися від 16 хвилин до 8 годин 54 хвилин і в середньому дорівнювала 2 години 47 хвилин. Ці значні коливання, на думку автора, залежать від початку виділення посліду, їх кількості та розмірів. До цього автор додає, що 61,4 % послідів виділяється

у вивернутому, а 38,6 % – у не вивернутому стані [7].

Зменшення показників неплідності, зростання показників інтенсивності використання маточного поголів'я та отримання здорового приплоду є одним із головних завдань у підвищенні ефективності галузі свинарства в сучасних умовах реформування аграрного сектора України, включаючи питання своєчасної діагностики акушерської і гінекологічної патології у свиноматок, їх терапії та впровадження ефективних заходів профілактики даної патології.

Метою наших досліджень було вивчення добової, помісячної та вікової динаміки затримки посліду у свиноматок з урахуванням пори року та аналіз розподілу виведення затриманих послідів у свиноматок.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводились в період 2010-2012 років у двох господарствах, в яких впроваджена сучасна технологія ведення галузі. ТОВ «АХ», Лебединського району Сумської області, має нову ферму, збудовану в 2011 році за інвестиційним проектом. Цього ж року у господарство було завезено ремонтне маточне поголів'я свиней в кількості 278 свинок. На початок 2012 року в господарстві налічувалось - 249 голів основних свиноматок і 161 – ремонтна свинка. У ТОВ «Темп» Новомосковського району Дніпропетровської області – поголів'я основних свиноматок у 2010 році становило 157, 2011-184 і у 2012-208 голів, а ремонтних свинок у 2010 році - 103, 2011-118, в 2012-98 голів. Визначення динаміки затримки посліду у свиноматок проводилося на підставі статистичної звітності, клінічних спостережень, комп'ютерної програми обліку (Farm), звітно-облікової документації господарств та зооветеринарної служби.

Результати досліджень наведені в таблицях 1,2 і 3.

Помісячна динаміка затримки посліду у свиноматок

№ пп	Місяць року	ТОВ «АХ»								ТОВ «Темп»											
		роки				роки				роки				роки							
		2011		2012		2010		2011		2012		2010		2011		2012					
		Опоросів за рік -		Опоросів за рік -		Опоросів за рік -		Опоросів за рік -		Опоросів за рік -		Опоросів за рік -		Опоросів за рік -		Опоросів за рік -					
		за місяць із ЗП	всього за місяць	за місяць із ЗП	всього за місяць	за місяць із ЗП	всього за місяць	за місяць із ЗП	всього за місяць	за місяць із ЗП	всього за місяць	за місяць із ЗП	всього за місяць	за місяць із ЗП	всього за місяць	за місяць із ЗП	всього за місяць				
К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%		
1	12	2	8,69	72	8,33	2	6,25	76	8,25	3	9,68	44	7,95	4	11,11	50	7,75	4	9,75	57	8,05
2	1	3	13,06	74	8,57	3	9,37	78	8,47	4	12,90	42	7,59	4	11,11	54	8,37	3	7,32	62	8,76
3	2	1	4,35	72	8,33	2	6,25	77	8,36	3	9,68	47	8,50	3	8,33	49	7,59	4	9,75	62	8,76
4	3	2	8,69	70	8,10	2	6,25	74	8,04	2	6,46	44	7,95	1	2,78	57	8,84	3	7,32	58	8,19
5	4	2	8,69	68	7,88	2	6,25	75	8,14	1	3,22	51	9,22	2	5,56	55	8,53	3	7,32	62	8,76
6	5	1	4,35	75	8,68	3	9,37	77	8,36	3	9,68	48	8,68	3	8,33	58	8,99	2	4,89	61	8,62
7	6	2	8,69	75	8,68	3	9,37	80	8,69	4	12,90	46	8,32	4	11,11	53	8,22	5	12,19	58	8,19
8	7	2	8,69	73	8,45	3	9,37	75	8,14	4	12,90	48	8,68	5	13,89	55	8,53	5	12,19	59	8,33
9	8	2	8,69	70	8,10	2	6,25	78	8,47	3	9,68	45	8,15	3	8,33	51	7,91	4	9,75	57	8,05
10	9	3	13,06	72	8,33	3	9,37	76	8,25	2	6,46	46	8,32	3	8,33	52	8,06	3	7,32	60	8,47
11	10	2	8,69	75	8,68	2	6,25	81	8,79	1	3,22	44	7,96	2	5,56	54	8,37	2	4,88	56	7,91
12	11	1	4,35	68	7,88	4	12,50	74	8,04	1	3,22	48	8,68	2	5,56	57	8,84	3	7,32	56	7,91
Всього за рік		23	100	864	100	32	100	921	100	31	100	553	100	36	100	645	100	41	100	708	100

Примітка: ЗП – затримка посліду

Таблиця 2

Добова динаміка затримки посліду у свиноматок

№ п/п	Години доби	Порядковий номер опоросу	ТОВ «АХ»						ТОВ «Темп»							
			2011		2012		За два роки		2010		2011		2012		За три роки	
			К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
I	Ранок 4.00-8.00	1	4	17,39	3	9,38	7	12,73	2	6,46	2	5,56	4	9,77	8	7,40
		2	1	4,35	-	-	1	1,82	1	3,22	1	2,78	-	-	2	1,85
		3	-	-	1	3,12	1	1,82	1	3,22	-	-	1	2,44	2	1,85
		4	-	-	1	3,12	1	1,82	1	3,22	1	2,78	2	4,87	4	3,71
		5	-	-	2	6,25	2	3,63	2	6,46	2	5,56	1	2,44	5	4,63
		6	-	-	-	-	-	-	1	3,22	1	2,78	2	4,87	4	3,71
	За ранок		5	21,74	7	21,87	12	21,82	8	25,80	7	19,45	10	24,39	25	23,15
II	День 8.00-18.00	1	7	30,44	4	12,5	11	20,00	3	9,68	5	13,88	7	17,07	15	13,88
		2	2	8,69	2	6,25	4	7,27	2	6,45	2	5,56	1	2,44	5	4,63
		3	-	-	2	6,25	2	3,64	1	3,23	2	5,56	1	2,44	4	3,71
		4	-	-	3	9,38	3	5,46	2	6,45	1	2,78	3	7,32	6	5,56
		5	-	-	4	12,5	4	7,27	3	9,68	4	11,11	3	7,32	10	9,26
		6	-	-	-	-	-	-	2	6,45	2	5,56	1	2,44	5	4,63
	За день		9	39,13	15	46,88	24	43,64	13	41,94	16	44,45	16	39,03	45	41,67
III	Вечір 18.00-22.00	1	3	13,05	2	6,26	5	9,09	1	3,23	2	5,56	3	7,33	6	5,56
		2	2	8,69	1	3,12	3	5,46	-	-	1	2,77	2	4,87	3	2,78
		3	-	-	-	-	-	-	1	3,23	-	-	1	2,44	2	1,85
		4	-	-	1	3,12	1	1,82	1	3,23	1	2,78	-	-	2	1,85
		5	-	-	2	6,25	2	3,63	2	6,44	2	5,56	1	2,44	5	4,63
		6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,78	2	4,87	3	2,78
	За вечір		5	21,74	6	18,75	11	20,00	5	16,13	7	19,45	9	21,95	21	19,44

Динаміка розподілу виведення затриманих послідів у свиноматок.

№ пп	Порядковий № опоросу	Кількість свиноматок у групі, гол	Зима-весна						Літо-осінь					
			Порядок затримки						Порядок затримки					
			Перші		Середні		Останні		Перші		Середні		Останні	
			К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
I	1	По 10 для кожного терміну	2	3,33	3	5,00	5	8,33	3	5,00	2	3,33	5	8,33
II	2	По 10 для кожного терміну	3	5,00	3	5,00	4	6,67	1	1,67	3	5,00	6	10,00
III	3	По 10 для кожного терміну	3	5,00	2	3,33	5	8,33	2	3,33	2	3,33	6	10,00
IV	4	По 10 для кожного терміну	1	1,67	3	5,00	6	10,00	3	5,00	2	3,33	5	8,33
V	5	По 10 для кожного терміну	3	5,00	2	3,33	5	8,33	2	3,33	3	5,00	5	8,33
VI	6	По 10 для кожного терміну	3	5,00	4	6,67	3	5,00	3	5,00	3	5,00	4	6,67
VII	По 6-ти опоросах	60(120)	15	25,0	17	28,3	28	46,7	14	23,3	15	25,0	31	50,0

У ТОВ «Темп» тварини утримуються в типових приміщеннях по вирощуванню, розведенню та відгодівлі свиней. Свиноматки утримуються, після осіменіння, в групових станках на бетонній підлозі. На фермі технологічне обладнання застаріле, автоматична система кормороздачі і мікроклімату відсутня.

Свинокомплекс ТОВ «АХ» збудований у відповідності із німецькою технологією фірми „Биг Дачмен”. На фермі ТОВ «АХ», при виробництві свинини, застосовано потокову систему, яка є найбільш ефективним способом для отримання великої кількості молодняку свиней. Основою потокової технології є переміщення з одного спеціалізованого виробничого приміщення до іншого, що пов’язано з основними технологічними циклами: періодом запліднення, поросності, підсисним періодом свиноматок та дорощуванням порослят. При цьому технологічні процеси здійснюються протягом певного часу-ритму виробництва. В даному господарстві станкове утримання основних, поросних і лактуючих свиноматок.

Тому у сприміщеннях маточне поголів’я розміщується на 3-х ділянках: 1 – ділянка осіменіння; 2 – ділянка поросних свиноматок; 3 – родове відділення.

Коливання кількості опоросів по місяцях (таблиця 1), у обох господарствах, не значне. Так, у ТОВ «АХ» в 2011 році щомісяця відбувалося від 68 до 75 опоросів, а в 2012 – від 74 до 81. У ТОВ «Темп» ці дані в 2010 році становили від 42 до 51 опоросів, у 2011 році 49 – 58, в 2012 від 56 до 62 опоросів за місяць.

У ТОВ «Темп» (таблиця 1) затримка посліду у свиноматок частіше реєструвалась взимку (7,32% до 12,90% випадків від кількості опоросів в аналізуючі роки) та літні місяці (від 8,33% до 13,89% відповідно). Найменше випадків даної патології родів зустрічалось навесні (квітень 2010 року - 3,22%, березень 2011 - 2,78%, травень 2012 - 4,89% відповідно) та восени (жовтень, листопад 2010 року - 3,22% та 2011 - 5,56%, жовтень 2012 - 4,88%). Деякою мірою, на нашу думку, на ці показники вплинула відсутність сучасної системи мікроклімату в приміщеннях, що обумовило високі

температури в літні місяці та низькі - взимку. Крім цього свиноматкам згодувалися корма незадовільної якості. У ТОВ «АХ» показник затримки посліду у свиноматок найменше реєструвався у 2011 році - у лютому, травні і листопаді по 4,35%, у 2012 – показники коливалися в розрізі місяця від 6,25% до 12,5% (від загальної кількості опоросів у ці місяці). Частіше, затримка посліду у свиноматок в у мовах ТОВ «АХ», відмічалась у вересні і січні (13,06%) 2011 року та у листопаді 2012 року - 12,50%.

Затримка посліду у свиноматок, в обох господарствах, частіше реєструвалися при опоросах свиноматок вдень (з 8.00 до 18.00 години) – 43,64% у ТОВ «АХ» (за два роки) та 41,67% у ТОВ «Темп» (за три роки). Найменша кількість опоросів із затримкою посліду реєструвалась вночі (з 22.00 до 4.00): у ТОВ «АХ» - 14,54% від загальної кількості випадків затримки посліду, а у ТОВ «Темп» - 15,74%. За ранок (з 4.00 до 8.00) та вечір (з 18.00 до 22.00) в обох господарствах, кількість опоросів з затримкою посліду майже була однаковою і становила: у ТОВ «АХ» - 21,82% (вранці) та 20,00% (ввечері), а у ТОВ «Темп» - 23,15% та 19,44% відповідно.

Затримка посліду частіше реєструвалась у першоопоросок. Так, у ТОВ «АХ» цей показник коливався від 7,27 % (вночі з 22.00 до 4.00) до 20,0% (вдень з 8.00 до 18.00 години) за два роки досліджень, а у ТОВ «Темп» - від 4,63% (вночі з 22.00 до 4.00) до 13,88% (вдень з 8.00 до 18.00 години) за три аналізуючи роки.

Слід відмітити, що у ТОВ «Темп» найменша кількість опоросів із затримкою посліду було зареєстровано у свиноматок з III і II опоросами (від 0,92% вночі до 4,63% вдень), а у ТОВ «АХ» найменша кількість опоросів із затримкою посліду була зареєстрована у свиноматок з III опоросом (від 1,82% вранці до 3,64% вдень).

З отриманих і наведених даних у таблиці 3 неважко помітити, що при даній патології третьої стадії родів у свиноматок частіше затримуються, в усі пори року, останні посліди, тобто оболонки останніх поросят (46,7% зима – весна і 50,0% літо –

осінь) і значно рідше - перші (25,0% зима – весна і 23,3% літо – осінь) та середні посліди (28,3% зима – весна і 25,0% літо – осінь).

Перспективи подальших досліджень. На підставі отриманих результатів дослідження і їх аналізу з'являється конкретна можливість прогнозування даної патології родів у свиноматок з урахуванням впровадженої технології роботи в даному господарстві та можливість застосування ефективних методів профілактики даної патології у свиноматок різного віку з урахуванням пори року і застосування високоефективного лікування самок.

Висновки:

1. У ТОВ «Темп» затримка посліду у свиноматок частіше реєструвалась взимку (від 7,32% до 12,90%) та у літні місяці (від 8,33% до 13,89% відповідно). Найменше випадків даної патології родів зустрічалось на весні (квітень 2010 року - 3,22%, березень 2011 - 2,78%, травень 2012 - 4,89%) та восени (жовтень, листопад 2010 року - 3,22% та 2011 - 5,56%, жовтень 2012 - 4,88%). У ТОВ «АХ» найменша кількість затримки посліду у свиноматок реєструвалась у 2011 році - у березні, червні і листопаді – по 4,35%, а у 2012 – у лютому, березні, квітні, серпні, жовтні і грудні по 6,25% від загальної кількості опоросів. Найвищим показник затримки посліду у свиноматок в ТОВ «АХ», був у вересні і січні (по 13,06%) 2011 року та у листопаді місяці (12,50%) 2012 року.

2. Патологія родів із затримкою посліду у свиноматок, в обох господарствах, частіше спостерігалася вдень (з 8.00 до 18.00 години) – 43,64% у ТОВ «АХ» (за два роки) та 41,67% у ТОВ «Темп» (за три роки), і рідше – у вечірні години (з 18.00 до 22.00) – 20,0% і 19,44% та вранці (з 4.00 до 8.00) – 21,82% і 23,15%, відповідно.

3. Затримка посліду у свиноматок частіше реєструється у першоопоросок обох господарств, а найменша кількість патологічних родів із затримкою посліду зареєстровано у свиноматок з III і II опоросами у ТОВ «Темп» та у свиноматок з III опоросом у ТОВ «АХ».

4. Найчастіше при патологічних родах, незалежно від пори року, затримуються останні посліди (46,7% зима – весна і 50,0% літо – осінь), значно рідше – перші (25,0% зима – весна і 23,3% літо – осінь) та середні посліди (28,3% зима – весна і 25,0% літо – осінь).

Література.

1. Харенко М.І., Хомин С.П., Красівський А.Й., Стефанік В.Ю., Харенко А.М., Вощенко І.Б., Чресницька В.А., Чекан О.М., Мусієнко Ю.В., Салецька О.В., Черненко А.А., Гребеник Н.П., Пономаренко В.П. Фізіологія, патологія та біотехніка відтворення свиней//. – Видання 2-е перероблене і доповнене Суми: Козацький вал, 2010. – 412 с.

2. Ветеринария. Большой энциклопедический словарь/гл. ред.

В.П. Шишков. – М.: Большая Российская энциклопедия, 1998. – 640 с.

3. Левин К.Л. Физиология и патология воспроизводства свиней. – М.: Росагропромиздат, 1990. – 255 с.

4. Яблонський В.А. Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. – К.: Мета, 2002. – 319 с.

5. Гончаров В.П., Якимчук І.Л., Карпов В.А. Акушерская помощь при опоросах. – М.: Россельхозиздат, 1979. – 63 с.

6. Михайлов Н.Н. Профилактика бесплодия и малоплодия свиней. Изд. 2-е, перераб. и доп. М.: Колос, 1973. – 232с.

7. Пучковский А.И. Роды и послеродовой период у свиньи: Автореф. дис. ... канд. вет. наук: 16.807. – Казань. – 1951. – 16 с.

УДК 619:616.1/34-006

Шарандак В.І.,* Ракітін О.М.,* Шарандак В.В.,** Зайцева А.А.,* Хащина Г.Ю.*

ГАСТРОІНТЕСТИНАЛЬНІ СТРОМАЛЬНІ ПУХЛИНИ В ДОМАШНІХ КОТІВ

* Луганський національний аграрний університет, Україна

** Департамент регіональної діяльності штаб квартири МЕБ, Париж, Франція

Рецензент – доктор ветеринарних наук, професор Ізденський В.Й.

Ключові слова: *коти, шлунково-кишковий тракт, стромальні пухлини.*

Онкологічна патологія привертає до себе увагу ветеринарних спеціалістів оскільки займає одне з перших місць серед причин загибелі тварин. Причиною такої сумної статистики щодо злякисних новоутворень є пізні звернення власників тварин за допомогою. За різними даними, майже 25 % хворих тварин знаходяться на порівняльно ранній стадії захворювання, коли є змога провести радикальне та плідне лікування, досягти стійкої ремісії, або, навіть, повного видужання.

В останні роки виділений особливий тип стромальних пухлин шлунково-кишкового тракту (ШКТ), мають

веретенноклітинну будову і своєрідний клінічний перебіг. Ці пухлини отримали назву гастроінтестинальних стромальних пухлин (ГІСП - gastrointestinal stromal tumors - GIST). Хоча ГІСП становлять усього близько 1% новоутворень ШКТ, вони є найчастішими мезенхімальними пухлинами цієї локалізації. Незважаючи на відносно низьку захворюваність питання діагностики та лікування ГІСП залишаються актуальними у сучасній ветеринарній онкології. Незалежно від розмірів і гістологічних параметрів усі ГІСП є потенційно злякисними, тому що їх біологічна поведінка найчастіше непередбачувана [1,3].